

Act. 4. Multitudinis credentium erat cor unum et anima una etc. ps. Qui inhabitare facit unius moris in domo etc. Item cooperatio. Unde dicit. Collaborantes etc. vt. s. vn^o adiunget alius. Ad hoc facit qd dicit. Reg. 25. Congregat^o est israel uniuersus et planxerunt eu. s. Samuel^e prouerb. 18. Frater qui iunat a fratre quasi ciuitas firma. Secdo ex petit^o ista ibi. (Et in nullo etc.) Et primo inducit ad fortitudinem. Secdo ponit ratione. Dicit g. (Et in nullo etc.) qz nihil possunt nisi qtuus deus pmittit. Luc. 21. Capillus d^o capite vno no pibit ps. Soliu eius non defluet etc. Esa. 51. Quis tu vt timeas ab hoie mortali: et a filio hois q qsi fe nu ita arefcet. R^o at est triplex. Prima sumit a fructu tribulatiois. Secda ex dono duplici dei. Tertia ab actore. Dicit g. (No terreamini: qz est vobis fructus: q. s. psecutio in illis. s. psequetibus est ca pditionis: s. vobis est ca salutis. Mat. 16. Qui voluerit aiā suā saluaz facere perdet eā etc. Jo. 12. Qui amat aiā suā pdet eā. Osee. 12. Perditio tua ex te israel timodon ex me auxiliū tuū etc. Et hoc a deo a quo p munere donatū est vobis q sustineatis tribulatiois patietē. (Et i eū credat). Ephe. 2. Gratia ei^o estis saluati. Et hoc qtuus ad fidē qd est magnū et pmū donū. (Et et vt p illo patiamini qd est magnū donū vt curā xpi agatis qsi athlete eius Act. 5. Ibant apli etc. Sic g vtile est et honorificū: et iō agatis fortiter. Tertio ex exemplo: qz ita tractat eosdē: sicut nos q sum^o pmitte fidelū. Et iō dicit. Idē certamē habētes quale vidistis in me. s. apud vos qn nudus fui verberatus philippis pp phitonissaz liberatā. Act. 16. Et nūc audist^o d me q sum i vicul.

CAP. II.

Siqua ergo consolatio in christo: si quod solatiū charitatis: si qua societas spirit^u: si qua viscera misericordie: implete gaudium mest^o: vt idem sapiatis: eandem charitatem habentes: vnanimes idipsuz sentientes. Nihil per contentionem: neqz per inanez gloriam: sed in humilitate superiores sibi inuicē arbitantes: non que sua sunt singuli confiderantes: sed ea que aliorum.

Supra prebuit se in exēplum patietie et sanctitatis: hic ad idē adducit exēpla alioz. Et primo ponit exēplū xpi. Secdo exēpla suoz discipuloz quos ad eoz pfirmatōez mittere pmittit ibi. (Spero aut i dno etc.) Circa pimum tria facit: qz pmo pmittit exhortationē. Secdo iducit exēplū xpi ibi. (Itaqz charissimi mei etc.) Circa pimum est pferādūz crime quo eos iducit. Secdo ad qd iducit ibi (Implete gaudium etc.) Utū aut circa pimum qdruplici medio. Primo ex deuotioe ad ipsum xpm. Secdo ex charitate pximi. Tertio ex spali societate. Quarto ex misericordie. Dicit g. (Si qua solatio etc.) Nec qtuor media q hic sequēter ponuntur oia referunt ad hoc qd subdit. (Implete etc.) Et est sensus. Quasi dicat. Cōsolari volo in vobis. (Si qua g solatio). i. si quā solatōez mibi afferre vultis in xpo implete gaudium meū. Esa. 61. Ut ponere fortitudinē lugētibus syon etc. cor. 1. Cōsolat^o nos in oī tribulatioe vt et ipsi possimus solari etc. (Ex pte vero charitatis fraterne dicit. (Si qd solatiū charitatis). s. est implete gaudium meū. Gal. 3. Fructus autē spūs est charitas gaudium pax etc. ps. Ecce qd bonū etc. (Item ex societate: et hec est iter hoies q cōmunicāt i rebus: sicut focy i bellicis armis: ita boni spuales q sibi cōicant i spualibus bonis.

Et iō dicit. (Si qua societas spūs). s. est mibi ad vos: implete gaudium meū. q. d. Exhibui ego vobis multā solatōez vraz. Si g focy mei est^o exhibete idē et vos mibi. Ephe. 4. Solliciti fuare vnitate spūs in vinculo pacis etc. puerb. 18. Vir amicus ad societate magis amicus erit q fr. (Item ex misericordie cum dicit. (Si qua viscera misericordie). Lollo. 3. Induite vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie etc.

Deinde ponit ea ad q inducit. Et pmo i generali dicēs. (Implete etc.) q. dicat. Gaudeo i vobis pp bona q vidi et audiu. de vobis: s. qn hec pficient: tūc gaudium meū crefcet et tadē pficiet. Vñ illū implete pficiēdo i bonū. Secdo i spali monet ad mutuā charitate: cui^o vnitas i duob^o cōsistit. s. iter^o i affectu et exteri^o i effectu. i. Jo. 3. Nō diligamus vbo neqz lingua: s. ope et veritate etc. Pua designat i obiecto charitatis cū dicit. (Idē sapite. Sapiētia. n. est cognitio altissimaz causaz: qz ei^o est iudicare qd null^o pōt sine cā altissima. Et iō sapiētia est cognitio de diuis. (Idē g sapite etc.) q. d. Idē sapiatis circa ea q sūt fidei. Ro. 15. De^o aut patietie et solaty det vobis idipsaz sape i alterut^o. fm iesuz xpi: vt vno ore honorificetis deū. S. h fit per charitate eadē Col. 3. Sup oia charitate hntes qd est vinculu pfectiois. Itē qtu ad effectū sunt duo necessaria. s. sensus duoz i idē ex pte affectus et iudiciū rōnis xozs i eodē. Quātū ad pimum dicit. (Unanimes). s. i agēdis. ps. Qui inhabitare facit vni^o moris i domo. Ro. 15. Vno ore honorificetis deū. Quātū ad 2° dicit. (Idipsuz sentientes). Qd ita differt ab h q dicit. (Idē sapite) sicut h qd dicit. (Unanimes i charitate). Secdo monet ad humilitate: circa quā p excludit hūa hūilitati. Secdo monet ad eam. Cōtraria aut humilitati sunt: que oriuntur ex supbia: hec autem sunt proprie exterior contentio: qz humiles sibi cedūt. puerb. 13. Inter supbos sp iurgia sunt etc. Jac. 3. Ubi zelus et dretio ibi icōstātia et oē op^o prauum. Aliud est inanis glia. Supb^o. n. inordinate appetit suā excellētia et i opinioe alioz. Gal. 6. Non efficiamur inanis glie cupidi inuicē puocātes inuicē inuidētes etc. Jo. 8. Ego aut nō qro gliaz meā etc. S. i humilitate superiores inuicē arbitantes. Sicut. n. pmet ad supbiā q hō se extollat supra se: ita ad humilitate q hō se subyciat fm suā mesturā. S. quō supior poterit: hoc implete. Aut. n. nō cognoscit se eē supiore et vtutē suā: et sic nō est virtuosus: qz nō est prudēs. Aut scit: et sic nō pōt aliū existimare supiore se. Rñ. deo. Dicēdū est q nullus est sic bon^o qn sit alicui^o defect^o: et nullus est sic malus qn habeat aliqd bōi. Vñ nō op^o q eū pponat sibi simpliciter: s. qtuus ad hoc q dicat i mente sua. Sorte i me est aliqs defect^o: q nō est i illo. Et hoc ofidit Augustinus i libro de vginitate quō vgo pferat sibi iugata: qz forte feruētior. S. def^o q qtu ad oia sit ille bonus et ille malus: nihilomin^o tu et ille geritis duplicē psonā. s. tui et xpi. Si g illū nō pponas rōne sue psonē: pponas ratiōe imaginis diuine Ro. 12. Donore inuicē pueniētes. (Tertio monet ad mutuā sollicitudinē dicēs. (Nō q sua etc.) i. cor. 12. Pro se inuicē sollicita sūt mēbra etc. p^o cor. 13. Charitas nō qrit q sua sunt. Lectio. II.

Hoc sentite in vobis qd et in christo iesu. Qui cū in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalē deo: sed semetipsum exinanuit formam serui accipiens in similitudinē hominum factus et habitu inuētus vt homo humiliavit semetipsum factus obediēs vsqz ad mortem: mortem autem crucis.

conit. vnter 201. q. 7.

Postquam apertius posuit exhortationem suam: hic hortatur ad virtutem humilitatis exemplo christi. Et primo inducit ad imitationem christi exemplum. Secundo ponit eius exemplum ibi. (Qui cum in forma etc.) Dicit ergo. Sitis humiles ut dixi: id est sentite. id est experimento tenete quod fuit in christo iesu. Notandum quod quatuor modis debemus hoc sentire. scilicet quatuor sensibus. Primo videre eius claritatem et ei conformemur illuminati. Esa. 33. Regem in decore suo videbunt etc. sede cor. 3. Nos autem oes reuelata facie gloriæ dei speculantes etc. Secundo audire eius sapientiam ut beatificemur. 3. Reg. 10. Beati viri tui et fratris tui tui hi qui stant coram te et audiunt sapientiam tuam etc. ps. In audita auribus obediuit mihi etc. Tertio odorare gratias ut ad eum curramus etc. Lan. 1. Trahe me post te curremus in odore vnguentorum tuorum etc. Quarto gustare dulcedinem eius pietatis: ut in deo semper simus. ps. Gustate et videte quoniam suavis est dominus etc. Quinto tangere eius virtutem ut saluemur. Mat. 9. Si tetigero tamen simbriam vestimenti eius salua ero etc. Et sic sentire quasi tangendo per opem imitationem.

Deinde cum dicit. (Qui cum in forma etc.) proponit exemplum christi. Et primo permittit christi maiestatem. Secundo ponit eius humilitatem ibi. (Semetipsum etc.) Tertio exaltationem ibi. (Propter quod etc.) Et primo maiestatem christi permittit ut magis humilitas commendetur. Et duo proponit pertinencia ad christi dignitatem. scilicet divine nature veritatem. Secundo equalitatem ibi. Non rapinam etc. Dicit ergo. quod si christus cum in forma etc. Unum quodque enim deum in natura generis vel speciei per suam formam. Unum formam per naturam rei. Et sic esse in forma dei est esse in natura dei: per quod intelligitur: quod sit verus deus. prout Jo. ultimo. Ut simus in vero filio eius iesu christo. Sed non est intelligendum quod aliud sit forma dei: et aliud ipse deus: quod in simplicibus et in materialibus idem est forma et id cuius est: maxime in deo. Sed quare potius dicit in forma quam in natura. Quia hoc operatur nobis per primum filii tripliciter. Dicit enim et filius et verbum et imago. Filius enim est generatus: et finis generationis est forma. Et ideo ut ostendat perfectus dei filius dicit in forma: quasi habens perfecte formam patris. Sicut verbum non est perfectum: nisi quando dicit in cognitionem nature rei. Et sic verbum dei in forma dei dicitur quod habet totam naturam patris. Sicut nec imago deus perfectus: nisi habeat formam cuius est imago. Heb. 1. Luce sit splendore glorie et figura substantie eius etc. Sed nunquam habet ea perfecte: Sic: quod non rapinam etc. Quod posset dupliciter intelligi. Unum modo sic: quod non rapinam etc. quod habet esse rapinam si referat ad humanitatem: sed non loquitur de hoc: sed si dicat de humanitate hoc est hereticum: quod Jo. 5. Equalis deo se faciens: ergo arbitrabatur se equalis deo. Repugnat enim rationi: quod natura dei non est receptibilis in materia. Quod autem aliquis existens in natura aliqua magis vel minus participet eam est ex materia: sed ibi non est. ergo dicendum est quod arbitratus est non esse rapinam. scilicet se esse equalis deo: quod est in forma dei: et cognoscit bene naturam suam: et quod cognoscit hoc Jo. 5. Equalem se deo facit: sed hoc non fuit rapina: sicut quando diabolus et homo volebat ei equari. Esa. 14. Ero similis altissimo etc. Et Hen. 3. Erit sicut deus etc. Et quod hoc fuit rapina: ideo pro hac christus venit satisfacere. ps. Que non rapui tunc exolvebam etc.

Deinde cum dicit. (Sed semetipsum etc.) humilitatem christi commendat. Primo quantum ad mysterium incarnationis. Secundo quantum ad mysterium passionis ibi. (Humiliavit se etc.) Circa primum primo ponit humilitatem. Secundo eius modum et formam. Dicit ergo. (Sed semetipsum etc.) Sed quod erat plenitudo divinitatis: nunquam ergo evacuavit se divinitatem: Non quod quod erat plenitudo: et quod non erat assumpsit. Sed hoc est intelligendum secundum assumptionem eius quod non habuit: sed non secundum assumptionem eius quod habuit. Sicut enim descendit de celo non quod desineret esse in celo: sed quod incepit esse nouo modo in terris: sic est se exinanivit: non deponendo naturam divinam: sed assumendo

naturam humanam. Pulchre autem dicit exinanivit. Inane enim opponitur pleno. Natura autem diuina satis plena est: quod ibi est ois bonitatis perfectio. Exo. 33. Ostendat tibi omne bonum. Natura autem humana et anima non sunt plena: sed in potentia ad plenitudinem: quod est facta quasi tabula rasa. Est ergo natura humana inanis. Dicit ergo. Exinanivit: quod naturam humanam assumpsit. Tangit ergo primo nature humane assumptionem dicens. Formam suam accipiens. Non enim ex sua creatura est filius dei: et natura humana est forma serui. ps. Scitote quoniam dominus ipse est deus etc. Esa. 42. Ecce seruus meus etc. ps. Tu domine susceptor meus es etc. Cur dicitur venienti? formam serui quam suam: Quia suus est nomen ypostasis vel suppositi quod non est assumptum: sed natura: quod enim suscipit distinguitur a suscipiente. Non ergo filius dei assumpsit hominem: quod de re intelligitur quod homo est aliud a filio dei: cum tamen filius dei factus sit homo. Accepit ergo naturam in persona sua ut esset idem in persona filius dei et filius hominis. Secundo tangit nature assumptionem dicens. (In similitudine hominum factus). scilicet secundum speciem. Heb. 2. Debuit pro oia fratribus assimilari etc. Et si dicas quod in domino iesu christo non venit species accipere: verum est quod refertur ex diuinitate et humanitate: quasi diuinitas et humanitas venissent in vna natura communem. Unum sequere tur quod diuina natura (ut ita loquar) mutaretur. Tertio nature humane conditiones ponit dicens: (et habitu inuenit) ut homo: quod defectus oes et proprietates ordinates specie per peccatum suscepit. Et ideo habitu inuenit: ut homo. scilicet ex teriori uersatione: quod esurit ut homo: fatigatus fuit: et habet Heb. 4. Tentatum pro oia per similitudinem absque peccato. Baruch. 3. Post hec in terris visus est: et cum hominibus uersatus est etc. Et sic habitum possumus referre ad exteriores habitudines. Vel habitu. quod ipsam humanitatem accepit quasi habitum. Est autem habitus quadruplex. Unus mutat habentem et ipse non mutat: ut stultus per sapientiam. Alius mutat et mutat ut cibis. Alius nec mutat nec mutat: ut anululus adueniens digito. Alius quod mutat et non mutat ut vestimentum. Et per hanc similitudinem natura humana in christo dicitur habitus: quod sic aduenit diuine persone quod non mutauit ipsam: sed mutata est in melius: quod impleta est gratia et veritate. Jo. 1. Vidimus gloriam eius: gloriam quasi unigeniti a patre plenus gratie et veritatis etc. Dicit ergo. In similitudine hominum factus. ita tamen quod non mutat: quod habitu inuentus est ut homo. Sed aduertendum est quod ex hoc verbo habitu etc. aliquid errauerunt. Unum tangitur triplex opinio. 6. distin. 3. simiaz. Prima est quod humanitas christi aduenit ei accidentaliter: quod est falsum: quod suppositum diuine nature factum est suppositum humane nature: et ideo accidentaliter non aduenit ei: sed substantialiter: si quod diuinitas naturaliter: sed substantialiter predicet de ipso. Et per hoc est exclusus error fotini: quod dixit quod christus esset purus homo: non de uirgine. quod dicitur in forma dei esset. Ergo primum in forma dei erat quod acciperet formam sui ex qua est minor patre: quod non rapinam etc. Unum est ergo per formam suam meruit. Item exclusus error arrii: quod dixit quod esset minor patre: quod non rapinam etc. Item Nestori: quod dixit quod unio esset intelligenda secundum habitationem: in quantum. scilicet deus inhabitauit hominem et alius est filius hominis: et alius filius dei. Sed rabanus dicit quod apertius incarnationem notat exinanitionem. Constitat autem quod per inhabitat et spiritus sanctus. ergo ipsi sunt exinaniti: quod est falsum. Item dicit semetipsum exinanivit. ergo idem est quod exinanitus est et exinanitus. Sed hoc est filius dei: quod ipse semetipsum exinanivit. ergo est unio in persona. Item Euthicetis quod dixit quod ex duabus naturis resultat et vna natura. Ergo non accepit formam serui: sed quadam aliam: quod est contra hoc. Item Valerini quod dixit quod attulit corpus de celo. Item apollinaris quod dixit quod non habuit animam. Sic enim non esset in similitudinem hominum factus.

Deinde cum dicit. (Humiliauit semetipsum etc.) commendat humilitatem christi quo ad mysterium passionis eius. Et primo ostendit humilitatem christi. Secundo modum ibi. (Factus obediens etc.) Est ergo homo sed valde magnus: quia idem est deus et homo: et tamen humiliavit se. Ecc. 3. Quanto magnus es humiliatus te in omnibus. Matt. ii. Discite a me quia mitis sum et humilis corde etc. (Modus humiliatio est signum humilitatis et obedientie: quia proprius superborum est seque propriam voluntatem: quia superbus querit altitudinem. Ad rem autem altam pertinet quod non regulet alio: sed ipsa alia regulet. Et ideo obedientia contrariatur superbie. Unde volens ostendere perfectionem humilitatis et passionis christi dicit: quod factus est obediens: quia si fuisset passus non ex obedientia: non fuisset ita commendabilis: quia obedientia dat meritum passionibus nostris. Sed quod factus est obediens? Non voluntate divina: quia ipse est regula: sed voluntate humana que regulata est in omnibus sed voluntatem paternam. Mar. 26. Veritatem non sicut ego volo: sed sicut tu. Et convenienter introducit in passionem obedientiam: quia prima prevaricatio est facta per inobedientiam. Rom. 5. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita et per obedientiam unius hominis iusti constituentur multi etc. puer. 21. Vir obediens loquetur victorias. Sed quia magna et commendabilis sit obedientia patris: quia tunc est obedientia magna quam sequitur imperium alterius contra motum proprium. Notus autem voluntatis humane ad duo tendit. ad vitam et ad honorem: sed christus non recusavit mortem. ps. 3. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est etc. Item non fugit ignominiam. Unde dicit. Morte autem crucis: quam est ignominiosissima. Sap. 2. Morte turpissima advenit eum etc. Sic ergo nec refugit mortem nec genus mortis.

Lectio. III.

Propter quod et deus exaltavit illum et donavit illi nomen quod est super omne nomen: ut in nomine iesu omne genu flectatur: celestium: terrestrium: et infernorum. et omnis lingua confiteatur: quia dominus iesus christus in gloria est dei patris. Itaque charissimi mei sicut semper obeditis non in presentia mei tantum: sed multo magis nunc in absentia mea cum metu et tremore vestram salutem operamini. Deus est enim qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate.

Supra commendavit christi humilitatem: hic commendat ei pro merito quod est exaltatio et gloria. Luc. 14. et is. Ois qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur. Job. 22. Qui humiliatus fuerit erit in gloria etc. Nota triplicem exaltationem christi. Primum ad gloriam resurgens ibi. (Propter quod etc.) Secundum ad notificationem sue divinitatis ibi. (Et donavit etc.) Tertium ad reverentiam toti creature ibi. (Ut in nomine etc.) Dicit ergo. Propter quod deus exaltavit illum. scilicet ut de morte resurgeret. Item de immortalitate ad. Ro. 6. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi ultra non dominabitur etc. ps. Dextera domini exaltavit me non moriar sed vivam etc. Item exaltavit eum in dextris suis constituendo. Eph. 1. Constituit illum ad dexteram suam in celestibus supra omnes principatus et potestates et virtutes et dominationem et omne nomen etc. Sed vix est qui alii exaltant in gloria et in immortalitate: sed iste plures: quia dedit ei nomen etc. Nomen autem imponit ad signandum rem aliquam: et tanto nomen est altius quanto res signata pretillo est altior: et ideo nomen est altius. ps. Domine dominus noster etc. Ergo hoc nomen ut deus diceretur et eum dedit isti. scilicet christo pater tanquam vero deo. Sed fortius dicit quod hoc ponitur hic sicut primum humilitatis christi: et dicit quod non est verus deus: sed quod sit

sibi data quedam eminentia creature et similitudo divinitatis: quod non est verum: quia dictum est supra. Cum in forma dei esset etc. Dicendum ergo est quod in christo est duplex natura et unum suppositum. Nec enim persona deus est et homo: et ideo potest hoc dupliciter exponi. Uno modo ut donaverit ei hoc nomen pater in quantum est filius dei: et hoc ab eterno per generationem eternam que donatio nihil est aliud quam eterna eius generatio. Jo. 5. Sicut pater habet vitam in semetipso: sic dedit et filio vitam habere in semetipso etc. Alio modo de christo homo: et sic pater dedit illi homini nomen ut deus esset: non propter nomen: quia alia est natura dei: et alia hominis: sed ut esset deus per gratiam non adoptionis sed unionis: ut simul esset deus et homo. Ro. 1. Predestinatus est filius dei in virtute etc. ille. scilicet factus est ex semine David secundum carnem. Et hec est expositio Augustini per intentionem apostoli. Simile habet Actu. 2. Certissime sciat omnis domus etc. Prima autem est ambrosii. Sed queris quantum ad utramque expositionem humiliavit etc. Propter hoc etc. primum non precedit meritum. Non ergo eterna generatio et incarnatio est primum passionis christi: quia procedunt. Sed dicendum est quod in sacra scriptura deus aliquid fieri quasi inotescit. Donavit ergo. i. fecit manifestum mundo quod hoc nomen haberet. Hoc enim manifestatum est in resurrectione: quia ante non erat sic nota divinitas christi. Et huic concordat textus sequens. quasi non donaverit quod non haberet: sed ut hoc omnes viderent. Et ponit duplex veneratio. scilicet in subiectione operis et in confessione oris ibi. (Et omnis lingua etc.) Dicit ergo. Et dedit illi nomen quod est super omne nomen. etiam secundum quod homo. Ideo subdit. Ut in nomine iesu: quod est nomen hominis: omne genu flectat. ps. 135. 2. Mibi curvabit omne genu etc. Sed hic erravit origenes: quia cum audivit quod omne genu flectat: quod est reverentiam exhibere: credidit futurum quoad quod omnis creatura rationalis sive angeli sive homines sive demones subicerent christo subiectione charitatis. Sed contra hoc est illud Matth. 23. Ite maledicti in ignem eternum etc. Sed dicendum est quod est duplex subiectio. Una voluntaria et alia involuntaria. Et est futurum quod omnes angeli scilicet christo subyciantur voluntarie: et ideo dicit omne genu flectatur. Et ponit signum per signato. ps. Adorate eum omnes angeli eius. Item quod homines. ps. Omnes gentes quascumque fecisti venient et adorabunt coram te domine: glorificabunt nomen tuum etc. Et quod demones licet involuntarie. Jac. 2. Demones credunt et contremiscunt etc.

Deinde cum dicit. (Et omnis lingua confiteatur etc.) ponitur exhibitio reverentie in confessione oris. Omnis lingua. scilicet celestium terrestrium et infernorum. Non de confessione laudis dicitur hoc respectu infernorum: sed de coacta que fit per recognitionem dei. Esa. 40. Videbit omnis caro pariter quod os domini locutus est etc. psal. Confiteantur nomini tuo: quoniam terribile et sanctum est etc. Et hoc quia dominus iesus christus etc. Item. scilicet homo in gloria etc. Non dicit in simili: quia in eadem. Jo. 5. Omnes honorificent filium sicut honorificant patrem.

Et notandum est quod in principio dicit. (Qui cum in forma etc.) hic dicit. In gloria: quia futurum erat quod illud quod ab eterno habuit omnibus innotesceret: ut Joan. 17. Clarifica me tu pater apud te metipsum claritate quam habui prius quam mundus fieret apud te.

Deinde cum dicit. (Itaque fratres etc.) Concludit exhortatio et circa hoc tria facit. quia primo hortatur ad bene agendum. Secundo ostendit quod debet agere ibi. (Omnia autem etc.) Tertio quo fructu ibi. (Ut sitis etc.) Item prima in tres. Quia primo commone morat preteritam obedientiam. Secundo ostendit quod agere debeant ibi. (Non in presentia etc.) Tertio dat fiduciam ad implendum ibi. (Deus enim etc.) Dicit ergo. Itaque ex quo christus sic se humiliavit et propter hoc est exaltatus. debetis scire quod si humiliamini exaltabimini: et hoc debetis facere: quia semper obeditis. Et facit mentionem de obedientia commendando bona eorum. et hoc ideo: quia pro obedientiam intelligitur omnis

Estimativus

corpo subto.

Coacta.

Ad philippenses

virtus: quia ex hoc est homo iustus q̄ mandata dei custo-
dit. Rom. 6. Serui estis eius cui obedistis siue peccati ad
mortē siue obedientie ad iusticiam rē. Itē omne bonum
q̄tūcūq; bonū est p se p obedientiaz reddit melius. puer.
zi. Vir obediēs loquetur victorias. Itē qz obedientia iter
alias est maxima. Nam offerre de rebus exterioribus est
magnū: s; maius si de corpore: s; maximū si de aīa z volun-
tate tua quod fit p obedientia. p. Reg. 15. Melior est obe-
diētia q̄ victime z auscultare magis q̄ offerre ad ipē arie-
tū rē. S; si sic fecistis hortor vt sic faciatis decetero.

¶ Deide cuz dicit. (Nō in presentia rē.) ostēdit quid age-
re debeāt. Et pmo monet vt agant fidelr: qz seruus infide-
lis nō seruit nisi qm̄ dñs videt: qz nō curat nisi placere: sed
fidelis semp bene operat. z iō dicit. Non in p̄ntia mea tñ
qz sic videt q̄ nō faciatis ex istictu bone volūtatis. Ephe.
6. Nō ad oculū seruiētes quasi hoibus placētes: sed vt ser-
ui xp̄i faciētes volūtate dei: z aīo cū bona volūtate seruiē-
tes dño z nō hoibus rē. Scdo vt humiliter ibi. Cum me-
tu z tremore. Supbus enī nō timet s; humilis. p. Cor. 10.
Qui se existimat stare videat ne cadat rē. puer. z8. Btūs
homo qui semp est pauidus. ps. Seruite dño in timore: et
exultate ei cuz tremore. Tertio salubriter ibi. Vestraz sa-
lutē operamini. Mat. 10. r. z 4. Qui pseuerauerit vsq; in
finem: hic saluus erit.

¶ Deide cuz dicit. (Deus est enī rē.) Confirmat fiducia z
excludit q̄tuor falsas existimatiōes. Unā hoium creden-
tū q̄ homo per liberū arbitriū possit saluari absq; diuino
auxilio. Cōtra hoc dicit. Deus rē. Jo. 14. Pater in me ma-
nens ipse facit opa rē. z 15. Sine me nihil potestis facere.
Alij oīno negāt liberū arbitriū. dicētes q̄ homo necessita-
tur a fato vel a puidētia dīna. Et hoc excludit cū dicit. In
vobis: qz iterius p instinctuz mouet volūtate ad bñ operā-
dū. Efa. z6. Dia enī opera nostra opatus es in nobis. Ter-
tia pelagianoz sicut z pmi dicētuz electiones in nobis: s;
psecutiones operū in deo: qz velle est a nobis: sed pficere
est a deo. Et hoc excludit dicēs: Et velle z pficere. Ro. 9.
Nō est volētis: s; velle sine auxilio dei: nec currētis. s. cur-
rere: s; miserētis est dei. Quarta qz deus facit omne bonū
in nobis z h p merita nra. Hoc excludit cū dicit. Pro bonā
volūtate. s. sua nō p meritis nris: qz ante grāz dei nihil bo-
ni meriti est in nobis. ps. Benigne fac domine in bona vo-
luntate tua rē. **¶** Lectio. III.

¶ Omnia autem facite sine murmuratio-
nibus z hesitationibus: vt sitis sine q̄-
rela z simplices filij dei sine reprehen-
sione in medio nationis prauē z puer-
se: iter quos luctis sicut luminaria in mundo:
verbum vite cōrinentes ad gloriā meā in die
xp̄i: qz non in vacuuz cucurri: neq; in vacuū la-
borauī. Sed z si emulor supra sacrificiū z ob-
sequiū fidei vestre gaudeo z cōgratulor omni-
bus vobis. Idipsum autē z vos gaudete z cō-
gratulamini mibi. Spero autē in dño iesu tbi
motuēz me cito mittere ad vos: vt ego bono
aīo sim cognitis que circa vos sunt. Meminez
enī habeo tā vnanimē q̄ sincera affectiōe p vo-
bis sollicitus sit. Quēs enī que sua sunt q̄rūt: nō
q̄ iesu xp̄i. Experimentum autē eius cognoscite:
quoniā sicut p̄i: fili⁹ mecu seruiuit in enāgelio.
Hūc igitur spero me mittere ad vos. mox vt vi-

dero q̄ circa me sunt. Cōfido autē in dño: qm̄ z
ipse veniā ad vos cito. Necessariū autē existima-
ni epaphroditū frēm z cooperatozē z cōmilito-
nez meū: vīm autē aplm: z ministrū necessitatis
mee mittere ad vos: qm̄ qdez oēs vos desidera-
bat: z mestus erat p̄terea qz audieratis illuz
infirmitatū. Nā z ifirmatus est vsq; ad mortē s;
Deus misertus est eius. Nō soluz autē eius verū
etiā z mei: ne tristitiaz sup tristitiaz hēz. Festi-
nantius ergo misi illuz: vt viso illo iterum gau-
deatis: z ego sine tristitia sim. Excipite itaq; il-
luz cuz omni gaudio in dño z eiusmodi cū bo-
nore habetore: qm̄ p̄pter op̄ xp̄i vsq; ad mortē
accessit: tradēs aīaz suaz: vt impleret id qd̄ ex vo-
bis deerat erga meuz obsequiuz.

¶ Supra apls iduxit ad faciēdū opa salutis: hic docet eos
modū faciēdi. Et pmo docet ipm̄ modū. Scdo assignat ra-
tionē ei⁹ ibi. (Ut sitis rē.) Docet duplicē modū faciēdi: vt
s. sine murmure z sine dubitatiōe. Opa enī vtutū sunt dif-
ficillima: z i his hz locū murmuratio. p. Cor. 10. Neq; mur-
muraueritis sic qdā eoz murmurauerūt z perierūt ab ex-
terminatozē. Et ne dubitetis an fiāt. Jaco. p. Qui enī hesi-
tat silis est fluctui maris q̄ a vēto mouet z circūfertur rē.
Ponit autē hui⁹ rōnē. z pmo ex pte eoz. Scdo ex pte apli
ibi. (Ad gliaz rē.) Circa p̄mū ponit triplex rō. P̄ria in cō-
paratiōe ad fideles cū dicit. Ut sitis sine q̄rela. Luc. p. Ince-
dētes in oib⁹ mādatis z iustificatiōibus dñi sine q̄rela rē.
Sine pctō at nlls eē p̄t: s; bñ sine q̄rela. Un ad h̄ monet
Scdo in p̄paratiōe ad deū ibi. (Simplices rē.) Sili⁹ enī est
fili⁹ p̄ri. De⁹ aut simplex ē. vñ simplices simus sic filij dei.
qd̄ ē qm̄ itētiō ē ad vnuz. Jac. p. Vir duplex aīo icōstās ē in
oibus vuis suis rē. Mat. 10. Estote prudētes sic serpētes z
simplices sic colūbe. Tertio i p̄paratiōe ad ifideles ibi. (Si-
ne reprehēsiōe rē.) i. vt bñ se hēant ad ifideles: vt. s. sint si-
ne offēsiōe in medio natiōis prauē q̄tū ad mala opa: z p-
uerse q̄tuz ad ifidelitatē. Et h̄ ē qm̄ nō p̄t ifamari ab eis.
p. Thi. 5. Nullā occasiōe date aduersario maledicti gra-
tia rē. Et h̄ rō ponit ibi. (Inter q̄s rē.) Qz q̄litercūq; mū-
dus variet luminaria celi clara manēt. Matt. 5. Vos estis
lux mūdi rē. Lucēs nō q̄tū ad eētiaz: qz sic tñ de⁹ lux ē.
Jo. p. Et vita erat lux hoīuz rē. At vō sci nō sic. Jo. p. Non
erat ille lux rē. S; sūt lux i q̄tū hnt aliqd lucis illi⁹ q̄ erat
lux hoīuz. s. vbi dei irradiātis nobis. Et iō dicit vbi vite cō-
tinētes. s. vbi xp̄i. Jo. 6. Dñe ad quē ibimus: vba vite eter-
ne habes rē. ps. Lucerna pedib⁹ meis vbi tuum rē.

¶ Deide ponit rōnē ex pte apli ibi. (Ad gliaz meā.) Scdo
manifestat rōnē: qz subditi debent bñ agere et vt cedat in
gliaz platoz. Eoz enī ē glia qm̄ subditi sūt bñ instructi. p̄v.
io. Sili⁹ sapiēs letificat p̄z rē. p. Theb. z. Vos enī estis
glia nra rē. Et h̄ in die xp̄i: qm̄. s. adducet secū fideles. Et h̄
p̄pter duo ē ad gliaz. s. pp laborē in p̄dicatiōe. pp passiōe
mortis quā sustinuit. Et iō dicit. Qz n̄ i vacuū cucurri nec in
vacuū laborauī. Lursū die p̄dicatiōez pp agilitatē: qz a hie-
rusalē vsq; ad hyspaniā. Itē labores pp p̄dictiōes z penas
q̄s p̄tulit: z h̄ nō in vacuū: imo in multū fructū. p. Cor. 15.
H̄ra ei⁹ in me vacua nō fuit. Itēz p̄pter passiōe ibi. S; z
si imolor: Cōuertēs enim aliquos quasi de illis quos con-
uertit offert sacrificiū deo. Sed quandoq; offerentes a ty-
rannis occisi sunt supra sacrificiuz: sicut habet Luc. 13. Et
ideo dicit. Offero deo sacrificiuz de vobis: s; si cōtingat qz
z ego supra hoc imoler. i. occasione sacrificiuz cōuersiōis ve-

236. 7a

a

b

stre occidar gaudeo ppter me. Jaco. p. Omne gaudium exi-
stimate frēs mei cui in tentationes varias incideritis rē.
Et congratulor vobis q̄ habetis fidem etiam cum pericu-
lo persone mee: cui r̄ in hoc congratulamini. Et ideo dicit.
Idipsum gaudent r̄ congratulamini mihi. Roma. iz. Hau-
dere cum gaudentibus.

Deide cum dicit. (Spero autē rē.) Proponit in exēplū
discipulos suos. Et p̄mo thimothēū. Sc̄do epaphroditum
ibi. (Necium autē rē.) Circa p̄mū p̄mo p̄mittit missionē
thimothēi. Sc̄do cōmēdat euz ibi. (Neminē rē.) Tertio
inuit tempus missionis ibi. (Nūc igit rē.) Dicit ḡ. (Spe-
ro rē.) Notādus est q̄ aplūs sic habuit fiduciaz in deo q̄
etiā minima attribuebat deo. z̄ cor. 3. Nō q̄ sufficiētēs si-
mus cogitare aliqd̄ a nobis q̄si ex nobis: s̄z sufficiētia no-
stra ex deo est. Littera est plana. Deide cōmēdat euz: r̄
p̄mo ex charitate ad eos. Sc̄do ex deuotione ad aplm̄ ibi.
(Experimētū rē.) Et sic facit bonus mediator: q̄ illos di-
ligit hunc venerat. Item p̄mo ponit cōmēdationez. Sc̄do
exponit ibi. (Omnes enīz que rē.) Dic̄ ḡ. (Mitto rē.) Nō
neminē rē. s̄z in p̄fectum v̄m. ps. Qui inhabitare facit vni-
moris in domo. Qui sollicitus sit. Ro. iz. Qui p̄est in sol-
licitudine. Sincera affectio: q̄ soluz ppter deuz. z̄ cor. p.
Ex sinceritate sicut ex deo corā deo in x̄po loquimur. Rō
aut quare. Neminē rē. q̄ oēs que rē. i. nō que ad salutē p-
rimoz r̄ ad honorē dei querūt: s̄z que ad lucz r̄ gliaz que-
rūt r̄ que sua sunt. S̄z nungd̄ lucas r̄ epaphroditus r̄ alij
qui erāt cū aplō querebāt que sua sunt. R̄ideo. Dicēdus
est q̄ in societate apli plures erant q̄ hoc querebant qui r̄
deseruerūt euz. z̄ Thim. 4. Demas enī me dereliquit dili-
gēs seculū r̄ abijt thesalonicā. Crescēs ī galatiā. Titus in
dalmatiā. lucas est mecum solus. Sed cōiuetudo est q̄ ali-
quādo scriptura loquitur de nōnullis sicut d̄ oibus. Jere. 6.
Aminozi quippe vsq̄ ad maiores oēs auaricie student: r̄ a
ppbeta vsq̄ ad sacerdotē cuncti faciunt doluz rē. Et ideo
est distributio accōmoda. Et quō se h̄z ad me: q̄ per ex-
perimentuz rē. Quasi eēt sp̄alis filius. p̄ cor. 4. Ideo misi
ad vos thimothēū q̄ est filius meus charissimus r̄ fidelis
in dño rē. Nūc ḡ sic sollicitū p̄ vob sic mihi carū spero rē.
S̄z q̄re nō statim: Est scienduz q̄ alr̄ est de x̄po r̄ de alijs
sanctis. In x̄po enī est plenitudo gr̄arum. v̄n̄ habuit semp
noticiaz oium: nō sic alij sancti. Vn̄ aplūs p̄uidebat aliq̄
de futuris circa se: aliqua ignorabat. Et sic non reuelatus
erat sibi an deberet liberari de vinculis: r̄ iō diē. Mox rē.
q̄ si deē facultas p̄sonalr̄ veniā. Et iō confido rē. S̄z libe-
ratus a vinculis nō fuit. ps. Qm̄ tu illuminas lucernā meā
dñe: deus meus illumina tenebras meas. Semp enīz ali-
quid tenebrosū est in sanctis.

Deide euz dicit. (Necium rē.) pponit in exēplum aliuz
suū discipuluz: sc̄z epaphrodituz. Et p̄mo describit ipsuz.
Sc̄do ostēdit quomō suscipiatur ibi. (Excipite rē.) Circa
p̄mū duo facit: q̄ p̄mo cōmēdat euz. Sc̄do ostēdit causaz
missionis ibi. (Qm̄ quidē rē.) Tertio eā exponit ibi. (Nā
r̄ ifirmatus est rē.) Dicit ḡ. (Necium rē.) Nominat autē
eū frēm ppter fidē. Mat. 23. Dēs vos frēs estis rē. Loope-
ratorē: sc̄z in labore p̄dicatiōis. puer. is. Frater qui iuuat
a fratre quasi ciuitas fortis rē. Et cōmilitonē rē. q̄ simul
passi tribulationē. z̄ Thimot. 2. Labora sic bonus miles
x̄pi iesu rē. Aplm̄. i. doctorē. Dic fuit eps philippēsiū r̄ mis-
sus ab eis vt seruiret aplō. r̄ iō dicit. Ministrus necitatis
mee. Infra. 4. Repletus sum accepistis ab epaphrodito
quē misistis in odore suauitatis hostiā acceptā placentem
deo rē. Sed quare: ad satisfaciēdū desiderio quo deside-
rio sperabat vidēre vos. Ro. p. Desidero enī vos rē. Itēz
ad subueniēdū sue tristitie: q̄ tristis erat de vestra tristi-
tia qui audiistis eū ifirmari. Et exponit eam q̄ est ifirmi-

tas sua vsq̄ ad mortē fm̄ iudiciū medicorū: nō autē fm̄ p-
uidētiāz dinam: s̄z ad honorē dei. Joan. ii. Infirmitas bec
nō est ad mortē: s̄z p̄ glia dei rē. sed deus misertus est eius
ps. Miserere mei deus qm̄ ifirmus sum rē. Et nō solū rē.
q̄ tristitia tēporalē r̄ naturalē habui de afflictioibus suis
sicut r̄ x̄ps. Cōsequēter cōcludit missionē. r̄ p̄ littera: r̄
ostēdit quō recipiat. r̄ z̄ huius cāz. Recipiēdus est bono-
rifice in dño cuius ē minister. Gal. 4. Sicut angelum dei
excepistis me sicut x̄pm̄ iesuz. p̄ Thimot. 5. Qui bene pre-
sunt p̄s b̄ri duplici honore digni habeant maxie q̄ laborāt
in verbo r̄ doctrina rē. Et hoc ppter rē. i. ppter deuz r̄ sa-
lutē fidelīū vsq̄ ad mortē. Joan. is. Maiorē charitatē ne-
mo h̄z vt aiām suam ponat quis p̄ amicis suis rē. Tra-
dēs. Jo. io. Bonus pastor aīaz suaz ponit p̄ omnibus suis rē.
Et hoc vt impleret quod vos personalr̄ nō potuistis circa
meuz obsequiuz.

CAP. III.

Ecetero fratres mei gaudete in do-
mino: eadez vobis scribere mihi q̄
dem non pigrum: vobis autem ne-
cessariuz. Videte canes: videte ma-
los operarios: videte concisioneuz.

Nos enī sumus circūcisio q̄ spiritu
seruimus deo: r̄ gloriāmur ī x̄po iesu: r̄ non in
carne fiduciam habentes: quanq̄ r̄ ego habeo
confidentiam ī carne. Si qs̄ alius videtur con-
fidere ī carne: ego magis circūcisus octauo die
ex genere israel: de tribu beniamin. hebreus ex
hebreis. fm̄ legem phariseus. fm̄ emulationez
persequens ecclesiam dei: fm̄ iusticiam que in
lege est cōuersatus sine querela. S̄z q̄ mihi fue-
runt lucra: bec arbitratus suz propter x̄pm̄ de-
trimenta. Verumtamen existimo oīa detrimē-
tum esse propter eminentem sciam iesu x̄pi dñi
mei propter quem omnia detrimentum feci r̄
arbitror vt stercora vt christum lucrificiaz vt
r̄ inueniar in illo.

Proposuit exēpla q̄ seq̄ deberēt: h̄ ostēdit q̄rū exēpla de-
bēt vitare. Et circa h̄ tria facit. q̄ p̄mittit q̄s vitare debēt.
z̄ exēplū vitādū p̄ uersatōez scōz ibi. (Vos. n. rē.) 3. idu-
cit ad vitādū eos q̄s illi reputabāt imitabiles ibi. (Imita-
tores mei rē.) Itēz p̄ ps didit ī tres p̄clās. q̄ p̄mittit
finē h̄ doctrie. z̄ scribēdi necitatē ibi. (Eadez vob rē.) 3.
necitatis rōnē ibi. (Videte rē.) Intētio amonitiōis ē re-
mouere fideles gētes a legalib⁹ ad q̄ qdā eos iducebāt. Et
iō diē. O frēs. s̄z p̄ fidez. decetero. i. postq̄ vos monui: vt s̄.
Haudete ī dño tm̄ nō ī legalib⁹ obfūatuz. Abac. 3. Ego at
ī dño gaudebo r̄ exultabo ī dño iesu meo rē. Et h̄ q̄ eadē q̄
dixi ī p̄ntia nō ē mihi pigrū vob scribere ī absentia. Verba
n. d̄ facili trāseūt: s̄z scripta manēt. Ecc. 38. Sapiāz scribe
ī tpe vacuitatis rē. Jude. p. Dēs sollicitudinē faciēs scribē-
di vob d̄ cōi v̄ra salute necē habui scribere vob rē. Ro. is.
Audaci⁹ scripsi vob frēs ex p̄tē tāq̄ in memoriā vos redu-
cēs rē. Et cā h̄ necitatē ē: q̄ istāt seductores: r̄ iō oī istāt
vitātē scribere. v̄n̄ diē. Videte. i. obfuate rē. Et tria de his
diē. s̄z feniā cordis irrōnabilē. v̄n̄ diē. Lanes. Glof. Nā ca-
nis ē vt statī ex ira latret: nō ex rōne: s̄z ex p̄uetudie. Sic r̄
illi. Esa. 56. Lanes ipudētissimi nescierūt saturitatē: ipi pa-
stozes nescierūt itelligētiā rē. Apoc. vlt. Soris canes rē.
Sc̄do p̄uerse doctrine semiatōnē ibi. (Malos oparios)
q̄ non fidelr̄ in vinea dñi laborāt: nec bonū semē in agro